

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpatul Papuc Nicolae cu avocatul Vîrlan Ion, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019 și a sentinței Judecătorei Orhei /sediul Telenești/ din 30 martie 2018, în cauza penală privindul pe

Papuc Nicolae XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 19.11.2014 – 30.03.2018 (prima instanță);
2. 26.04.2018 – 23.01.2019 (instanța de apel);
3. 05.04.2019 – 16.07.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei /sediul Telenești/ din 30 martie 2018, Papuc Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5), 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i aplicate pedepsele:

- în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – 12 ani, sub formă de închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe un termen de 4 ani;

- în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal – 2 ani, sub formă de închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe un termen de 3 ani.

Conform prevederilor art. 84 alin. (1) și alin. (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a fost stabilită lui Papuc Nicolae, definitiv o pedeapsă sub formă de 13 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe un termen de 4 ani.

Conform prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal, s-a inclus parțial lui Papuc Nicolae în termenul de pedeapsă durată pedepsei executată parțial, stabilită prin

decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, conform căreia a fost condamnat la 12 ani 72 de zile închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 5 ani, și s-a stabilit definitiv lui Papuc Nicolae, o pedeapsă definitivă sub formă de 14 ani și 6 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 5 ani.

S-a încasat de la inculpatul Papuc Nicolae în folosul SC Climăuțanul – Agro SRL în persoana lui Chiriac Victor prejudiciul material în sumă de 184 096,50 lei.

S-a încasat de la inculpatul Papuc Nicolae în folosul GȚ Chihai Alexandru în persoana lui Chihai Alexandru suma de 295 882 lei.

S-a încasat de la inculpatul Papuc Nicolae în folosul lui Gundiuc Veaceslav suma de 281 850 lei.

S-a încasat de la inculpatul Papuc Nicolae în folosul SC „Sumatragro” SRL în persoana lui Josanu Virgiliu suma de 16 000 lei.

S-a încasat de la inculpatul Papuc Nicolae în folosul statului suma de 180 511 lei ce constituie impozitul pe venit aferent neachitat.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Papuc Nicolae, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu alte persoane necunoscute, la 18 octombrie 2013, aflându-se într-o cafenea de la intersecția str. Cuza Vodă și str. Independenței din mun. Chișinău, prezentându-se ca administrator al SC „Miconin” SRL, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Josanu Virgiliu, administrator al SC „Sumatragro” SRL, l-a convins pe acesta să încheie un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul SC „Sumatragro” SRL s-a obligat să vândă 200 000 kg de porumb, iar cumpărătorul SC „Miconin” SRL urma să achite prețul de 1.80 lei/kg și să achite plata contractuală în mărime de 100 % în termen maxim de 72 de ore, din momentul recepționării bunurilor. În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Papuc Nicolae a primit la 22 octombrie 2013 și 23 octombrie 2013 în sat. Chițcanii Vechi, raionul Telenești de la reprezentanții SC „Sumatragro” SRL porumb în cantitate de 189 610 kg, pentru care din start nu avea intenția să se achite. Intrând în posesia bunurilor indicate mai sus, Papuc Nicolae le-a însușit și s-a eschivat de la achitarea sumei de bani pentru procurarea porumbului, cauzându-i părții vătămate SC „Sumatragro” SRL daune în proporții deosebit de mari în sumă de 341 298 lei.

Tot el, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu alte persoane necunoscute, la 19 octombrie 2013, aflându-se în sat. Climăuți, raionul Dondușeni, prezentându-se ca administrator al SC „Miconin” SRL, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Chiriac Alexei, directorul al SC „Climăuțanul-Agro” SRL,

l-a convins pe acesta să încheie un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul SC „Climăuțanul-Agro” SRL s-a obligat să vândă 100 000 kg de porumb, 100 000 kg de floarea soarelui și 100 000 kg de soia, iar cumpărătorul SC „Miconin” SRL urma să achite prețul de 4.45 lei/kg floarea soarelui și 7 lei/kg soia și să achite plata contractuală în mărime de 100 % în termen maxim de 48 de ore, din momentul recepționării bunurilor. În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Papuc Nicolae a primit la 19 octombrie 2013 în sat. Climăuți, raionul Dondușeni de la reprezentanții SC „Climăuțanul-Agro” SRL floarea soarelui în cantitate de 41 370 kg, pentru care din start nu avea intenția să se achite. Intrând în posesia bunurilor indicate mai sus, Papuc Nicolae s-a eschivat de la achitarea sumei de bani pentru procurarea florii soarelui, cauzându-i părții vătămate SC „Climăuțanul-Agro” SRL daune în proporții deosebit de mari în sumă de 184 096,50 lei.

Tot el, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urmă înțelegerii prealabile și împreună cu alte persoane necunoscute, la 28 octombrie 2013, aflându-se în sat. Verejeni, raionul Telenești, prezentându-se ca administrator al SC „Miconin” SRL, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Chihai Alexandru, conducătorul GȚ „Chihai Alexandru”, l-a convins pe acesta să încheie două contracte de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul GȚ „Chihai Alexandru” s-a obligat să vândă 100 000 kg de floarea soarelui și 200 000 kg de porumb, iar cumpărătorul SC „Miconin” SRL urma să achite prețul de 4.30 lei/kg floarea soarelui și 2 lei/kg porumb și să achite plata contractuală în mărime de 100 % în termen maxim de 72 de ore, din momentul recepționării bunurilor. În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Papuc Nicolae a primit la 28 octombrie 2013 în sat. Verejeni, raionul Telenești de la reprezentanții GȚ „Chihai Alexandru” floarea soarelui în cantitate de 39 940 kg și porumb în cantitate de 62 070 kg, pentru care din start nu avea intenția să se achite. Intrând în posesia bunurilor indicate mai sus, Papuc Nicolae le-a însușit și s-a eschivat de la achitarea sumei de bani pentru procurarea florii soarelui și porumbului, cauzându-i părții vătămate GȚ „Chihai Alexandru” daune în proporții deosebit de mari în sumă de 295882 lei.

Tot el, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu alte persoane necunoscute, la 19 noiembrie 2013, aflându-se în sat. Nucăreni, raionul Telenești, prezentându-se ca administrator al SC „Miconin” SRL, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Gundiuc Veaceslav, l-a convins pe acesta să încheie un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul Gundiuc Veaceslav s-a obligat să vândă porumb, iar cumpărătorul SC „Miconin” SRL urma să achite prețul de 1.50 lei/kg și să achite plata contractuală în mărime de 100 % în termen maxim de 72 de ore, din momentul recepționării bunurilor. În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Papuc

Nicolae a primit la 19 noiembrie 2013 și 20 noiembrie 2013 în sat. Nucăreni, raionul Telenești de la Gundiuc Veaceslav porumb în cantitate de 187 900 kg, pentru care din start nu avea intenția să se achite. Intrând în posesia bunurilor indicate mai sus, Papuc Nicolae le-a însușit și s-a eschivat de la achitarea sumei de bani pentru procurarea porumbului, cauzându-i părții vătămate Gundiuc Veaceslav daune în proporții deosebit de mari în sumă de 281 850 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, după indicii calificativi: *„Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari”*.

De asemenea, prima instanță a reținut că, Papuc Nicolae, exercitând funcția de administrator al SC „Miconin” SRL, cod fiscal X cu sediul în X, urmărind scopul eschivării de la plata impozitelor în proporții deosebit de mari, prin ascunderea obiectelor impozabile, pe parcursul anului 2013 a efectuat procurări de mărfuri pe facturi fiscale în sumă totală de 1 253 553 lei, inclusiv la 22 octombrie 2013 și 23 octombrie 2013 de la SC „Sumatragro” SRL au fost procurate cereale în sumă de 341 298 lei, la 19 octombrie 2013 de la SC „Climăușanul-Agro” au fost procurate cereale în sumă de 184 096.50 lei, la 28 octombrie 2013 de la GȚ „Chihai Alexandru” au fost procurate cereale în sumă de 295 882 lei, la 19 noiembrie 2013 și 20 noiembrie 2013 de la cet. Gundiuc Veaceslav au fost procurate cereale în sumă de 281 850 lei, precum și altele, procurări de mărfuri care n-au fost declarate organului fiscal. Potrivit notei Inspectoratului Fiscal de Stat Dubăsari din 06.06.2014 privind rezultatele controlului fiscal referitor la activitatea SRL „Miconin” c/f X, s-a constatat că întreprinderea în anul 2013 a efectuat procurări de mărfuri pe facturi fiscale în sumă totală de 1 253 553 lei, din care rezultă venit impozabil în sumă de 1 504 263 lei, nefiind achitat impozitul pe venit aferent în sumă de 180 511 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Respectiv, prin acțiunile sale intenționate, îndreptate spre eschivarea de la achitarea impozitelor în proporții deosebit de mari, Papuc Nicolae, în calitate de administrator al SC „Miconin” SRL, cod fiscal X, intenționat a încălcat prevederile art. 8 alin. (2) lit. c) și d), Cod Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163 din 24 aprilie 1997, potrivit cărora contribuabilul este obligat: să țină evidența contabilă conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte organului fiscal dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidență contabilă în conformitate cu cerințele legislației.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi: *„Evaziunea fiscală a întreprinderii, prin tănuirea obiectelor impozabile, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procurorul în Procuratura raionului Telenești, Calugher Lilia, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri

potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Papuc Nicolae să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pe art. 190 alin. (5) Cod penal o măsură de pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 3 ani și pe art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, a-i stabili o măsură de pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani cu privarea de dreptul de exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 3 ani; conform prevederilor art. 84 alin. (1) și alin. (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili lui Papuc Nicolae definitiv o pedeapsă sub formă de 13 ani închisoare în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionare a banilor și bunurilor materiale pe un termen de 4 ani; conform prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal, a-i include în termenul de pedeapsă durata pedepsei executate parțial, stabilite prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016 conform căreia a fost condamnat la 12 ani 72 zile închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 5 ani și a-i stabili definitiv o măsură de pedeapsă sub formă de 18 ani închisoare în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 5 ani, invocând că, prima instanță nu a ținut cont de faptul că pedeapsa definitivă este una prea blândă în coraport cu faptele comise de către acesta nefiind una echitabilă, legală și individualizată. Careva circumstanțe care ar atenua răspunderea inculpatului Papuc Nicolae nu au fost stabilite, acesta nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, nu a restituit până la finalizarea examinării cauzei penale prejudiciul cauzat părților vătămate, restituind doar parțial prejudiciul cauzat SC „Sumatragro” SRL (prejudiciu care a fost restituit mai mult la insistența reprezentantului societății Josanu Virgiliu, decât aportul propriu zis al inculpatului), nu a recuperat prejudiciul cauzat statului prin neachitarea impozitului pe venit aferent în sumă de 180 511 lei. A mai invocat că, Papuc Nicolae a fost condamnat prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016 definitiv la 12 ani 72 zile închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și bunurilor materiale pe termen de 5 ani (menținută prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2016), inclusiv pentru comiterea unei infracțiuni din categoria celor deosebit de grave – art. 190 alin. (5) Cod penal, astfel, prima instanță aplicând în privința lui Papuc Nicolae o pedeapsă definitivă de 14 ani 6 luni închisoare nu a ținut cont pe deplin de criteriile generale de individualizare a pedepsei, care au un caracter obligatoriu la individualizarea oricărei pedepse,

precum și de cele speciale, care se aplică în mod separat în funcție de situația concretă stabilită în cauză.

3.2 Inculpatul Papuc Nicolae, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, de achitare în privința lui Papuc Nicolae, invocând că: vina lui Papuc Nicolae în cele incriminate nu a fost dovedită, mai cu seamă s-a constatat lipsa în acțiunile inculpatului a laturii obiective și subiective a infracțiunii de escrocherie. Materialele cauzei atestă: de către inculpat nu au fost săvârșite acțiunile prevăzute de dispoziția articolului respectiv, precum nu este identificat în acțiunile numitului urmărirea scopului de a obține profit de la părțile vătămate, între inculpat și părțile vătămate fiind instituite relații contractuale, clauzele cărora urmează a fi îndeplinite în condițiile prevăzute de contractele respective, - obligațiuni recunoscute de către inculpat. Urmărirea scopului de profit este o condiție obligatorie pentru latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie. Sub aspectul celor expuse relevante fiind declarațiile părților vătămate audiate în fața instanței, care au confirmat faptul, precum că au încheiat tranzacții de livrare a mărfurilor cu SRL „Miconin”, ulterior fiind somați și de faptul că persoana juridică SRL „Miconin” a intrat în procedura de insolvență, cât și de faptul vizavi de posibilitatea de a interveni în procedura respectivă în calitate de creditor. Inculpatul a adus explicații logice instanței de judecată referitor la neexecutarea obligațiilor față de părțile vătămate și anume: în procesul de livrare a cerealelor procurate îndeplinea rolul de transportator, în acest sens conluvrând cu SRL „Sabcob” și ISC „FFA Trans Oil” SRL, astfel, marfa livrată de către părțile vătămate se transporta la elevator (ISC FFA „Trans Oil” SRL) prin intermediul SRL „Sabcob”, care și recepționa plata pentru marfa livrată. Costul pentru cerealele livrate, respectiv, erau stabilite cu deducerea murdăriei, precum și cu deducerea umidității, care în anul 2013 s-a dovedit a fi foarte înaltă, - drept care, inculpatul, în urma tranzacțiilor de livrare a cerealelor nu a obținut profitul preconizat la momentul încheierii nemijlocite a contractelor de vânzare - cumpărare cu părțile vătămate. Lipsa scopului de cupiditate în acțiunile inculpatului se confirmă și prin circumstanțele stabilite pe episodul cu partea vătămată Josanu Virgiliu. Astfel, în cursul judecării cauzei, s-a stabilit negocierea prețului real de vânzare-cumpărare per kg de porumb și anume cel de 1 leu și 50 de bani, dincolo de prețul de 1 leu 80 bani pentru kg de porumb indicat în contractul de vânzare-cumpărare. Factura fiscală, prin care se constată că porumbul a fost vândut către SRL „Trans Oil” cu prețul de 1 leu 70 bani, demonstrează cert că inculpatul, virând marfa către elevator, a acționat cu scopul de a obține profit ca rezultat al activității de antreprenariat. Mai mult decât atât, declarațiile părții vătămate Josanu Virgiliu confirmă faptul, că Papuc Nicolae a întreprins acțiuni de reabilitare a situației și prin achitarea sumei de 58 000 lei ca și garanție în contul respectării prevederilor contractului, prin оформarea contractului de fidejusiune din 30 decembrie 2013, prin оформarea garanției-împrumut a sumei de 1000 euro (21 000 lei), precum și prin actul de returnare a

mărfii din 13 ianuarie 2014 la contractul de vânzare-cumpărare nr. 1-13 din 18 noiembrie 2013, a recuperat, practic, integral suma datorată. Așa fiind, coroborarea probelor și a mijloacelor materiale de probă acumulate în cadrul procesului penal determină, că acțiunile cet. Papuc Nicolae nu întrunesc elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) Codul penal pe motiv, că nu sunt întrunite laturile obiectivă și subiectivă a acestei infracțiuni, or, se stabilește a fi: Papuc Nicolae la momentul oformării tranzacțiilor nu a avut scopul de a abuza de încrederea părților vătămate și ca urmare să obțină profit, prin înșelăciune. La caz, se constată fiind existența raporturilor juridice civile, unde obligațiile contractuale sunt reglementate de legislația civilă și urmează a fi soluționate de către instanța de judecată, iar pentru neexecutarea la timp sau neexecutarea obligațiilor survenite din rapoarte juridice civile persoana nu poate fi trasă la răspundere penală. În ceea ce privește episodul privind evaziunea fiscală, prima instanța a reținut, că inculpatul Papuc Nicolae își dădea seama de caracterul antisocial al faptelor sale și anume urmărind scopul eschivării de la plata impozitelor în proporții deosebit de mari prin ascunderea obiectelor impozabile, a prevăzut rezultatul faptelor sale și le-a urmărit prin săvârșirea acestor fapte, prin urmare a săvârșit faptele cu vinovăție sub forma intenției directe. Sub aspectul învinuirii aduse, instanța de judecată a concluzionat asupra unei sentințe de condamnare în lipsa unei constatări de încălcare fiscală a contribuabilului SRL „Miconin” fixată într-un act de control fiscal sau o decizie fiscală, or, nota inspectoratului fiscal de stat Dubăsari din 06 iunie 2014 constată că, întreprinderea în anul 2013 a efectuat procurări de mărfuri, - drept care organul fiscal a dedus o obligație fiscală, în lipsa estimării obligațiilor fiscale prin metode și surse indirecte conform art. 189, 225 din Codul Fiscal. Declarațiile martorilor reținute sub aspectul învinuirii aduse, nu sunt documente contabile, primare sau centralizatoare, astfel încât nu pot constitui ca obiecte materiale la fapta prescrisă, iar învinuirea adusă fiind una abstractă și formală. Mai mult decât atât, latura subiectivă a infracțiunii de evaziune fiscală presupune determinarea obligatorie a vinovăției în forma intenției directe. Pe când, materialele cauzei atestă lipsa în acțiunile inculpatului a intenției prescrise, numitului, în urma perchezițiilor la domiciliu fiindu-i ridicate de către organul de urmărire penală toate actele contabile a întreprinderii. Urmare acestor circumstanțe, inculpatul fiind în imposibilitate de a întreprinde careva acțiuni în vederea prezentării informației necesare către organul fiscal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, s-au respins ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Papuc Nicolae a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se

prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că Papuc Nicolae a comis infracțiunea imputată lui, și că acțiunile inculpatului au fost corect calificate de către prima instanță prin prisma art. 190 alin. (5) și art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal.

La caz, instanța de apel a mai constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Instanța de apel a mai menționat că, probele acumulate și comportamentul inculpatului Papuc Nicolae ulterior la încheierea contractelor de livrare a producției agricole denotă faptul că inițial la semnarea acestora, ultimul nu a intenționat de a-și onora cu bună credință obligațiunile contractuale, dar a acționat într-o manieră de a le crea celor ce au livrat produsele cerealiere o reprezentare falsă a situației materiale pe care o deține, pentru a-i determina să-i transmită benevol în proprietate produse cerealiere. Ultimul nu a comunicat părților vătămate realitatea, adică nu a adus la cunoștința acestora că societatea ce o administrează SRL „Miconin” nu dispune de surse financiare, nu are careva venit care îi va da posibilitatea reală de a-și executa în termen obligațiunile contractuale (faptul nedisponerii de venituri, de mijloace financiare se dovedește și prin actele anexate la cauza penală și anume darea de seamă prezentată la Inspectoratul Fiscal de Stat Dubăsari pentru anii 2011, 2012 din care rezultă că firma nu a înregistrat careva venituri). Se mai reține că după primirea producției agricole, deși inculpatul s-a obligat să le achite acestora pentru cantitatea de produse livrată sumele necesare în termen de 72 ore, într-un caz al contractului încheiat cu SC „Climăuțanu” SRL în 48 ore din momentul livrării, nu și-a executat obligațiunile contractuale, se ascundea de părțile vătămate, evitând întâlnirile și dialogurile pe marginea litigiului survenit. Totodată, până în prezent, pe o durată îndelungată de timp, inculpatul nu și-a exercitat angajamentele asumate față de părțile vătămate și nu le-a achitat pentru producția agricolă livrată benevol, sub influența înșelăciunii și abuzului de încredere. Mai mult ca atât, din circumstanțele expuse, s-a stabilit faptul că, inculpatul a acționat cu intenție determinată întru însușirea averii proprietarului și

trecerea în sfera personală patrimonială a foloaselor în proporții deosebit de mari, își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările lor prejudiciabile, a dorit în mod conștient survenirea acestor urmări.

Instanța de apel a indicat că, privind episodul în evaziunea fiscală, s-a reținut că, inculpatul Papuc Nicolae își dădea seama cu siguranță de caracterul antisocial al faptelor sale și anume urmărind scopul eschivării de la plata impozitelor în proporții deosebit de mari prin ascunderea obiectelor impozabile, a prevăzut rezultatul faptelor sale și le-a urmărit prin săvârșirea acestor fapte, prin urmare a săvârșit faptele cu vinovăție sub forma intenției directe. Mai mult ca atât, inculpatul nu a achitat nici o sumă întru onorarea obligațiilor contractuale asumate prin contractele de vânzare-cumpărare prin ce condiționează un prejudiciu material adus părților vătămate în proporții deosebit de mari. Astfel, ținând cont de circumstanțele specifice în care a fost comisă infracțiunea și specificul infracțiunii, instanța de apel a reținut că motivele invocate, precum că, inculpatul Papuc Nicolae nu este vinovat de săvârșirea infracțiunilor imputate, nu sunt fondate, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, administrate și apreciate de instanță au dovedit cu certitudine că, inculpatul a săvârșit infracțiunile imputate acestuia.

Referitor la pedeapsă, instanța de apel a conchis că prima instanță la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Vîrlan Ion împreună cu inculpatul, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea deciziei și a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care inculpatul Papuc Nicolae să fie achitat, invocând:

- atât instanța de apel cât și prima instanță nu au dorit să i-a în considerare motivele invocate de apărare și inculpat;
- vina în cele încriminate nu a fost dovedită, s-a constatat lipsa în acțiunile inculpatului a laturii obiective și subiective a infracțiunii de escrocherie;
- privind evaziunea fiscală, nu sunt documente contabile, primare, astfel, încât nu pot constitui ca obiecte materiale la fapta prescrisă;
- învinuirea adusă este abstractă și formală;
- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către apărător și inculpat.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că instanța de apel și-a argumentat suficient soluția, s-a expus

asupra tuturor motivelor invocate în apel, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corect a încadrat acțiunile inculpaților.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din alte motive decât cele invocate în recurs, cu casarea deciziei instanței de apel în partea condamnării pe art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, și aplicării prevederilor 84 alin. (1), (2), (4) Cod de procedură penală, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de apel Chișinău în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit menționează că recurenții, drept temei pentru declararea recursului au indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în sensul că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, care în urma verificării materialelor cauzei și a hotărârii atacate nu și-a găsit confirmarea în cauza dată.

Referitor la acțiunile inculpatului care au fost încadrate conform prevederilor art. 190 alin. (5) Cod penal, Colegiul penal lărgit a conchis că, instanța de apel reținând circumstanțele de fapt ale cauzei și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenții, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Temeiul indicat și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în sensul că „nu au fost întrunite elementele infracțiunii” prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, și motivele în susținerea acestui temei, Colegiul penal lărgit a conchis că nu pot fi acceptate, or, aceste motive au fost obiect de dispută atât în cadrul primei instanțe cât și în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurentului în sentința adoptată (f.d. 160 – 171 v. XI) și în decizia adoptată (f.d. 24 verso – 31 v. XII), pe care Colegiul penal lărgit le acceptă și le însușește, ce este conform practicii CtEDO.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale în privința vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, și pedeapsa stabilită în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, pe aspectele contestate nu se identifică, pe care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, Colegiul lărgit le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Referitor la acțiunile inculpatului Papuc Nicolae, care au fost încadrate conform art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, Colegiul penal lărgit susține că, instanța de apel menținând sentința, nu a supus verificării chestiunile de drept, cele ce țin de următoarele aspecte: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă

infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate, or, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 10 Cod penal, prevederile căruia sunt incidente în speța dată, în privința lui Papuc Nicolae, or, prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 în vigoare din 17.08.2018, cuprinsul art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost modificat, astfel, art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, din 17.08.2018 are deja alt cuprins și anume: „*b) dacă suma cumulativă a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente unui an fiscal depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.*

Colegiul penal lărgit statuează că, conform Hotărârii Guvernului Nr. 951 din 20.12.2012 „privind aprobarea quantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013” în anul 2013 salariu mediu pe economie a fost în sumă de 3 850 lei, astfel, în aceste condiții, suma de 180 511 lei, în anul 2013 reprezenta aproximativ 47 de salarii medii pe economie, prin urmare, instanța de apel greșit a menținut sentința primei instanțe privind încadrarea acțiunilor inculpatului și condamnarea lui în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, or, în situația de față se constată temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală – a intervenit o lege penală mai favorabilă inculpatului.

În atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit ține să indice că, instanța de apel greșit a menținut sentința și în partea stabilirii pedepsei definitive, or, urmează a fi verificate corectitudinea aplicării art. 84 alin. (1), (2), (4) Cod penal, după aplicare prevederilor art. 10 Cod penal în speța dată.

Colegiul penal lărgit mai invocă, că conform practicii CtEDO (cauza Adrian Constantin vs România, hotărârea din 30.11.2011), s-a constatat încălcarea art. 6 CEDO, în cazul recalificării acțiunilor inculpatului în ultima instanță fără a fi pusă în discuție cu participarea participanților la proces recalificarea acțiunilor inculpatului și fără a-i oferi inculpatului timpul necesar pentru a-și pregăti apărarea în baza noii calificări(mai ușoare).

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel la adoptarea soluției în cauză, nu a ținut cont de toate circumstanțele expuse supra, a examinat superficial apelurile și nu a motivat decizia pronunțată aplicând prevederile art. 10 Cod penal, prin ce pe cale de consecință se atestă că, instanța de apel a admis o eroare de drept, care a afectat soluția instanței, confirmându-se în prezenta cauză temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, în baza căruia decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel.

8. Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra tuturor motivelor indicate în apelurile

declarate și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, să cerceteze și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să – și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Papuc Nicolae cu avocatul Vîrlan Ion, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, în partea condamnării pe art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și aplicării prevederilor art. 84 alin. (1), (2), (4) Cod penal, în cauza penală privindu-l pe **Papuc Nicolae XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este supusă căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor